

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ไม่ว่าจะของรัฐ หรือเอกชน มักจะประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาการเรียน การปรับตัว สุขภาพ ปัญหาครอบครัว และปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ ความรู้สึกวิตกกังวล เบื่อตัวเอง มีความเครียดในการเรียน ขี้ลืม ขี้คิดขี้ทำ อารมณ์อ่อนไหวง่าย ไม่สบายขอเรียนสอบ และปัญหาทางเพศ เป็นต้น (นพนธ์ สัมมา, 2532)

ปัญหาเหล่านี้อาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ การขาดแรงจูงใจในการเรียน ขาดความสามารถในการเรียน การไม่รู้จักรับบริหารเวลา การไม่รู้จัดตั้งวัตถุประสงค์ในการเรียน และเป้าหมายในชีวิต ไม่รู้จักการทำให้เป้าหมายในชีวิตประสบผลสำเร็จ ขาดทักษะทางการเรียนและสังคม การมีทัศนคติทางลบต่อการเรียน มีความเครียดและวิตกกังวลสูง ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง หรือมองไม่เห็นคุณค่าของตนเอง มองตนเองในแง่ลบตลอดเวลา ไม่เคารพตนเอง คิดว่าตนเองไม่มีความสามารถ และไม่กล้าแสดงออก เป็นต้น

มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในประเทศไทยที่ประสบความสำเร็จในการผลิตบัณฑิตออกไปรับใช้สังคม แต่สถิติการหันสภาพของนักศึกษาของมหาวิทยาลัย อันเนื่องมาจากมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ (1.50) ค่อนข้างโดดเด่น และมีจำนวนค่อนข้างสูง ดังจะเห็นได้จากสถิติการหันสภาพของนักศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2529 เป็นต้นมา ดังรายงานไว้ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสัดส่วนของนักศึกษาที่หันสภาพการเป็นนักศึกษา อันเนื่องมาจากผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ (1.50) โดยจำแนกตามคณะ

ปีการศึกษา	คณะ บริหาร ธุรกิจ	บัญชี	สังคมฯ	มนุษย์	วิทย์	พยาบาล	ศึกษาศาสตร์	รวม
2529	65	11	8	5	4	3	1	97
2530	58	23	9	5	9	2	1	107
2531	42	16	10	8	11	2	-	89
2532	49	10	11	7	9	2	-	88
2533	65	13	13	9	7	1	-	109

(ข้อมูลจากฝ่ายทะเบียน มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่)

จากข้อมูลในตารางที่ 1 ชี้ให้เห็นว่า การหันสภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ อันเนื่องมาจากผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ (1.50) เป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่งที่สมควรได้รับการป้องกันและจัดการแก้ไข เพราะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจส่วนบุคคลและสุขภาพจิตของนักศึกษาเป็นอย่างมาก

ผลงานวิจัยของ Centi (1965) (อ้างอิงมาจาก สุปราณี สนธิรัตน์ หน้า 37) ได้ศึกษาการรายงานตนเองของผู้ที่เรียนปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยก่อนเปิดเรียน และหลังจากได้คะแนน

สอบภาคต้น พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับคะแนนต่ำ จะสูญเสียการเคารพในตนเอง ผู้เรียนจะเริ่มไม่เข้าใจบทเรียน เกือบครึ่ง ไม่พอใจ โดยเฉพาะกับผู้สอน มหาวิทยาลัย และเพื่อน ๆ ในที่สุดจึงไม่เข้าชั้นเรียน อุทิศตนให้กับกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งทำให้ความสำเร็จด้านการศึกษายิ่งลดลง ในขณะที่สอบตกหรือได้คะแนนต่ำ ทำให้ความคิดรวบยอดและการประเมินตนเองต่ำลงไปด้วย

นอกจากนี้ นักศึกษามหาวิทยาลัยแพทย์เป็นจำนวนมากเคยประสบกับความล้มเหลวในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐ และมีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ อาจเป็นไปได้ว่าสิ่งเหล่านี้จะมีผลทำให้นักศึกษามีการประเมินตนเองต่ำ สูญเสียการเคารพตนเอง และมองไม่เห็นคุณค่าของตนเอง ซึ่งนักศึกษากลุ่มนี้เป็กลุ่มเสี่ยง สมควรที่จะได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี และควรทำการศึกษาว่ามีวิธีการใดบ้างที่จะช่วยนักศึกษากลุ่มนี้มีการพัฒนาตนเองดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็ด้านบุคลิกภาพหรือผลการเรียน

ผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่องดังกล่าวและแนวความคิดนี้ น่าจะทำการวิจัยและทดลองใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยแพทย์ ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยง ผู้วิจัยต้องการทราบว่า "การฝึกอบรมทักษะการดำเนินชีวิต" มีส่วนช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยหรือไม่ หากวิธีการฝึกอบรมนี้สามารถช่วยได้ก็จะเป็นแนวทางสำหรับสถาบันทุกระดับ เช่น โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย สามารถนำเอาโครงการฝึกอบรมทักษะการดำเนินชีวิตนี้ไปปรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน หรือนักศึกษาที่มีปัญหาทางการปรับตัวและการเรียนให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองดีขึ้น
2. เพื่อศึกษาผลของการใช้วิธีการฝึกอบรมทักษะการดำเนินชีวิตที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาที่ได้รับประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มฝึกอบรมทักษะการดำเนินชีวิต มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มฝึกอบรม

คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายงานวิจัย ในการวิจัยจึงได้กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้ คือ

1. นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย (College Students) หมายถึงนักศึกษามหาวิทยาลัยพณิชย ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 ที่เรียนอยู่ในคณะสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และบริหารธุรกิจ ที่มีคะแนนค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 เท่ากับ 2.00 หรือต่ำกว่า และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองในระดับต่ำ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึงคะแนนค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ย (GPA) ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่สอบได้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534
3. ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem) หมายถึงคะแนนรวมที่ได้จากแบบทดสอบความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งหมายถึงความรู้สึกที่ว่าตนเองมีคุณค่า มีความหมาย มีความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี และสามารถทำอะไรให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ถ้าค่าคะแนนตัวเลขสูง จะหมายถึงการมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูง และในทางตรงกันข้าม ถ้าค่าคะแนนตัวเลขต่ำ จะหมายถึงการมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบทดสอบความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของ โรเจอร์ รูบิน (Rogers Rubin's Self - Esteem Scale) ซึ่งแปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทยโดย พรรณทิพย์ เกกะนิมน์ และ ถวิล น้อยสุวรรณ (กาญจนา พงศ์พฤกษ์, 2523)

4. การฝึกอบรมทักษะการดำเนินชีวิต (Life Skills Training) หมายถึง การฝึกอบรมที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง โดยมีผู้นำกลุ่ม เป็นผู้เอื้ออำนวยให้สมาชิก ได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งจะช่วยให้ เกิดความรู้ ทำทันตนเอง เปิดแผนตนเอง ยอมรับและเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ในบรรยากาศที่มีความเป็นกันเอง

นอกจากนี้ ผู้นำกลุ่มจะเป็นผู้ให้ความรู้และแนวทางการปฏิบัติแก่สมาชิกในเรื่องต่าง ๆ เช่น การบริหารเวลา การตั้งเป้าหมายในชีวิต การฝึกสมาธิ การพัฒนาทักษะทางการเรียน การพัฒนาทักษะทางสังคม การมองตนเองในแง่ดี เป็นต้น ในระหว่างการฝึกอบรมสมาชิกสามารถ แสดงความรู้สึกของตนเองอย่างจริงใจและตรงไปตรงมา รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เข้าใจ และรู้สึกว่าคุณค่า มีความหมาย และในที่สุดสมาชิกจะสามารถสรุปสาระต่าง ๆ ที่ได้จากการฝึกอบรม เพื่อนำไปเป็นแนวปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้ คือ

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 ที่ศึกษาอยู่ในคณะสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ วิทยาเขตแม่คาว จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีคะแนนค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ย (GPA) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 เท่ากับ 2.00 หรือต่ำกว่า และมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองในระดับต่ำ